

АНАЛІТИЧНИЙ ОГЛЯД НАПРЯМКІВ ВПРОВАДЖЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ТА ЛОГІСТИЧНОГО УПРАВЛІННЯ НА РИНКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

В статті проаналізовано сучасний стан, розглянуто проблеми забезпечення ринку інформаційних послуг. Запропоновано напрямки оптимізації інформаційного забезпечення підприємств шляхом використання інноваційних технологій, логістичного управління, вирівнювання інформаційного потенціалу на основі формування єдиного інформаційного простору України.

The modern state is analysed in the article, the problems of providing market informative services are considered. Directions of optimization of the informative providing enterprises are offered by the use of innovative technologies, logistic management, aligning informative potential on the basis of forming single informative space of Ukraine.

Ключові слова: інформаційні та комунікаційні технології, інформаційний бізнес, інформатизація, інформаційне забезпечення логістичного управління, інформаційний простір України.

Сучасні темпи розвитку інформаційних технологій є настільки значними, що суспільство не встигає осягнути їх у повному обсязі. Крива еволюції технологій зростає швидше, ніж крива економічного розвитку, яка, у свою чергу, випереджає криву розвитку суспільства. У даний час строк життя цифрових технологій становить біля 18-и місяців, хоча необхідним терміном для зміни правил економічної гри є 3 роки, і майже 10 років становить період адаптації суспільства до цих змін [1, с. 38]. Стрімкий розвиток інформаційних та комунікаційних технологій дозволив зробити реальним те, що є як відсутнім, так і уявним. Це, в свою чергу, сприяло розвитку бізнесу у сфері інформаційних послуг завдяки усуненню територіальних границь; спрощенню розрахункових операцій, скороченню маркетингових витрат тощо.

В останні десятиріччя рівень розвитку інформаційного бізнесу вирішальним чином впливає на економіку і політику. Цілями інформатизації в усьому світі і, в тому числі, в Україні є найбільш повне задоволення інформаційних потреб суспільства в усіх сферах діяльності, поліпшення умов життя населення, підвищення ефективності суспільного виробництва, сприяння стабілізації соціально-політичних відносин у державі на основі впровадження засобів обчислювальної техніки і телекомунікацій [2].

Будь-яке підприємство, у тому числі, і те, що займається інформаційним бізнесом, намагається досягти максимальної ефективності своєї діяльності. Однак із зростанням масштабу функціонування підприємства, збільшується навантаження на працівників у частині збору та аналізу необхідної інформації. Тому, проблема оптимізації можливостей інформаційного забезпечення та визначення напрямків застосування і розвитку інформаційних систем і технологій на підприємствах залишається сьогодні досить актуальною, оскільки їх впровадження сприяє покращенню організації та продуктивності праці.

Одним із напрямків розвитку бізнесу у сфері інформаційних послуг є впровадження інноваційних технологій. Однак, цей процес передбачає проведення попередньої роботи з реорганізації підприємства та відмову від застарілих стереотипів. При цьому, можна виділити ряд причин, які заважають ефективному впровадженню сучасних технологій на підприємствах, а саме [3, с. 55]:

- відсутність чітких цілей проекту;
- неформалізованість бізнес-процесів;
- неготовність підприємства до змін;
- відсутність належної уваги керівництва до реорганізації.

Крім того, згідно з [3, с. 56] до негативних факторів, що роблять використання інформаційних технологій нераціональним, слід віднести:

- використання багаторівневої технології проектування, кожна стадія якої виконується спеціалістами різної спеціальності та кваліфікації;
- тривале проектування систем і планова довготривала експлуатація з мінімальними змінами;
- домінування некомп'ютеризованих функцій інформаційних систем через технічну неможливість або економічну неефективність комп'ютеризації функцій управління, що не забезпечують прямого доступу працівників до інформації;
- надмірно централізована обробка інформації;
- роздільне функціонування систем інформаційного забезпечення в галузях виробничої, маркетингової, організаційної, фінансової, кадрової, бухгалтерської діяльності підприємства.

На даний час інформаційні послуги, ресурси і програмні продукти поширені по території України вкрай нерівномірно, причому в основному ними забезпечені центральні області. Цей розподіл відповідає розподілу головних наукових та інформаційних центрів України і не враховує потреби населення й органів управління [4, с. 16–22]. Саме тому потребує якнайшвидшого вирішення завдання щодо вирівнювання

інформаційного потенціалу.

Вказані проблеми можна вирішити тільки шляхом формування єдиного інформаційного простору України. Інформаційний простір є основою соціально-економічного, політичного і культурного розвитку та забезпечення безпеки України [5, с. 667]. Ефективний інформаційний простір повинен забезпечити побудову інформаційного суспільства в країні і входження її у світовий інформаційний простір.

Єдиний інформаційний простір являє собою сукупність баз та банків даних, технологій їх ведення і використання, інформаційно-телекомунікаційних систем та мереж, які функціонують на основі єдиних принципів і за загальними правилами, що забезпечує інформаційну взаємодію організацій і громадян, а також задоволення їх інформаційних потреб. Іншими словами, єдиний інформаційний простір складається з таких головних компонентів: інформаційні ресурси (ІР); інформаційно-телекомунікаційна інфраструктура; інформаційні, комп'ютерні і телекомунікаційні технології – базові, прикладні і забезпечувальні системи, засоби їх реалізації; ринок інформаційних технологій; система взаємодії інформаційного простору України зі світовими відкритими мережами; система забезпечення інформаційного захисту (безпеки); система інформаційного законодавства тощо.

Слід зауважити, що засоби інформаційної взаємодії громадян та організацій, що забезпечують їм доступ до інформаційних ресурсів, засновані на відповідних інформаційних технологіях, які включають програмно-технічні засоби й організаційно-нормативні документи. Таким чином, інформаційно-телекомунікаційну інфраструктуру утворюють організаційні структури і засоби інформаційної взаємодії [6, с. 277].

Характерною рисою процесу формування інформаційного бізнесу України є не тільки створення технологій і технологічної структури інформатизації для забезпечення взаємодії виробників інформації і її споживачів, розподіл знань, що накопичені в інформаційних банках даних, але і врахування соціальних, економічних і політичних аспектів його формування та інтеграції у світовий інформаційний простір. Об'єктивні знання, що зберігаються в інформаційних банках даних, тільки тоді можуть стати чинником прогресивних соціально-економічних якісних змін, коли вони знайдуть зацікавленого в них споживача і будуть йому доступні.

Формування і розвиток єдиного інформаційного простору України передбачає, в першу чергу, забезпечення оперативного доступу до наявних інформаційних ресурсів і проведення роботи щодо їх включення в єдиний інформаційний простір. Інформаційні ресурси, що знову сформовані та включаються в єдиний інформаційний простір, повинні бути на законній підставі доступні органам державної влади, суб'єктам господарювання і громадянам.

Для координації зусиль всіх органів державної влади під час вирішення проблеми розвитку інформаційного бізнесу України необхідно розробити комплекс організаційних заходів, що повинні передбачати встановлення порядку визначення головних показників і етапів формування й розвитку інформаційного бізнесу, черговість розробки законодавчих актів і нормативних документів, у тому числі стандартів, що визначають функції і права взаємодії суб'єктів, які належать до цього простору, котрі стимулюють фізичних та юридичних осіб на активне формування і використання інформаційних ресурсів.

Державна політика формування і розвитку єдиного інформаційного простору України повинна здійснюватися з урахуванням інтересів центральних та місцевих органів влади, юридичних і фізичних осіб. Вона повинна враховувати можливості міжнародного співробітництва в сфері інформаційних технологій, продуктів та послуг, реальні можливості вітчизняної інформаційної індустрії в умовах ринкової економіки.

Обчислювальні мережі дають змогу на якісно новому рівні забезпечити такі основні характеристики:

- максимальну функціональність, тобто придатність до найрізноманітніших видів операцій, інтегрованість, що полягає в реальному масштабі часу;
- функціональну гнучкість, тобто можливість швидкої заміни параметрів або структури системи;
- розвиток інфраструктури, що передбачає оперативний збір, обробку й надання в єдиний центр інформації з усіх підрозділів; мінімальні ризики за допомогою комплексного забезпечення безпеки інформації, що піддається впливові випадкових та навмисних загроз.

Перераховані позитивні характеристики обчислювальних мереж зумовили їхнє широке застосування в інформаційних системах кредитно-фінансової сфери, національної безпеки й надзвичайних ситуацій, органів державного управління та місцевого самоврядування, підприємств, установ і організацій різних форм власності.

Серед різноманіття шляхів розвитку підприємств на ринку інформаційних послуг викликають значний інтерес наукові дослідження і практичні новації, поєднані поняттям логістики [7, с. 200]. Протягом останніх років бурхливо розвиваються засновані на інформатиці нові логістичні технології. Інформаційні системи займають у цих технологіях центральне положення. Підприємство є відкритою системою, що матеріальним і інформаційним потоками зв'язане з постачальниками, споживачами, експедиторами і транспортними організаціями. При цьому виникають труднощі подолання місць стику між інформаційними системами підприємства й інших організацій. У місцях стику матеріальний або інформаційний потік переходить через границі правомочності і відповідальності окремих підрозділів чи

навіть цілого підприємства. Забезпечення плавного подолання місць стику є однією з важливих задач логістики. Інформаційне забезпечення логістичного управління є однією з найбільш важливих і актуальних проблем. Інформація стає логістичним виробничим фактором. Завдяки їй може скоротитися складування (за рахунок керування запасами, узгодженості дій постачальника і споживача, заміни складування готової продукції складуванням напівфабрикатів чи сировини). Завдяки інформації вдається також прискорити транспортування (завдяки узгодженості усіх ланок транспортного ланцюжка). Напротивагу цьому, відсутність своєчасної інформації викликає нагромадження матеріалів, оскільки невпевненість споживача, як і невпевненість постачальника, звичайно викликає бажання підстрахуватися.

Визначеного росту ефективності можна досягти і за допомогою локальних обчислювальних систем та мереж, а також у результаті застосування інтегрованих інформаційних і управлінських систем, що усувають границі між підрозділами підприємств. При раціоналізації логістичних процесів у минулому основна увага, як правило, приділялася фізичним підйомно-транспортним засобам. Напротивагу цьому, сьогодні все більше уваги звертають на інформаційний потік, за допомогою якого планують матеріальний потік, керують ним і контролюють його. Покращення інформатизації та організації роботи підприємства нерідко може принести більший ефект, ніж технічні інновації. Кожен рух матеріалів пов'язаний з передачею інформації. Деякі повідомлення випереджають вантаж, візують його прибуття. Інформаційне випередження дозволяє одержувачу вчасно підготувати його приймання. Інші дані, що супроводжують вантаж, характеризують вид і кількість товарів, відправника, одержувача і власника, звертають увагу на небезпечні властивості товару. Третій вид інформації стежить за матеріальним потоком і часто йде в зворотному напрямку (підтвердження прийому, фактурування, пред'явлення рекламаций, додаткові замовлення, запити і т.п.). Інформаційний потік буває більш складним, ніж матеріальний, він охоплює і такі підрозділи підприємства, через які матеріали прямо не проходять.

Слід зауважити, що засоби інформаційної взаємодії громадян та організацій, що забезпечують їм доступ до інформаційних ресурсів, засновані на відповідних інформаційних технологіях, які включають програмно-технічні засоби й організаційно-нормативні документи. Таким чином, інформаційно-телекомунікаційну інфраструктуру утворюють організаційні структури і засоби інформаційної взаємодії [6, с. 277].

Характерною рисою процесу формування інформаційного бізнесу України є не тільки створення технологій і технологічної структури інформатизації для забезпечення взаємодії виробників інформації і її споживачів, розподіл знань, що накопичені в інформаційних банках даних, але і врахування соціальних, економічних і політичних аспектів його формування та інтеграції у світовий інформаційний простір. Об'єктивні знання, що зберігаються в інформаційних банках даних, тільки тоді можуть стати чинником прогресивних соціально-економічних якісних змін, коли вони знайдуть зацікавленого в них споживача і будуть йому доступні.

Інформаційна діяльність як сукупність інформаційних процесів у суспільстві визначає економічний потенціал суспільства нарівні з матеріальним виробництвом [8].

Інформаційний простір буде ефективним, якщо він стане відкритим для суспільства, що в свою чергу надасть можливість реалізувати узгоджені інтереси громадян, суспільства та держави на комплексній і системній основі. Ефективний інформаційний простір може бути створений і почне розвиватися на основі відповідної державної інформаційної політики, що забезпечить поступове прямування країни до побудови інформаційного суспільства. Цей рух повинен спиратися на новітні інформаційні, комп'ютерні, телекомунікаційні технології і технології зв'язку, розвиток яких призводить до бурхливого розвитку відкритих інформаційних мереж, насамперед Internet, що дає принципово нові можливості міжнародного інформаційного обміну і на його основі оптимізації різноманітних видів людської діяльності.

Висновки. Таким чином, на основі проведеного огляду та аналізу проблем забезпечення ринку інформаційних послуг, запропоновано напрямки оптимізації інформаційного забезпечення підприємств шляхом використання інноваційних технологій, логістичного управління, вирівнювання інформаційного потенціалу на основі формування єдиного інформаційного простору України.

Література

1. Ступницький О. Інформаційні технології та корпоративне управління у XXI ст. / О. Ступницький // Економіка України. – 2005. – № 2. – С. 38–46.
2. <http://vlp.com.ua>
3. Івахненко С. В. Класифікація програмного забезпечення бухгалтерського обліку і контролю / С. В. Івахненко // Бухгалтерський облік і аудит. – 2006. – № 7. – С. 55–65.
4. Міценко І. Застосування інформаційних технологій для ефективного управління в системі безпечної та стійкого розвитку / І. Міценко // Вісник Тернопільської Академії. – 2002. – № 8. – С. 16–22.
5. Лазарева С. Ф. Економіка та організація інформаційного бізнесу : [навч. посібник] / Лазарева С. Ф. – К. : КНЕУ, 2002. – 667 с.
6. Бузова Н. Н. Проблемы развития народнохозяйственного информационного комплекса / Бузова

Н. Н. – М. : Наука, 1986. – 277 с.

7. Основи логістики : [навч. посібник; під ред. Л. Б. Миротина і В. І.Сергєєва]. – М. : ИНФРА-М, 1999. – 200 с.

8. Карпачев И. И. Классификация компьютерных систем управления [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.interface.ru/8>. <http://linksdir.biz.ua>

Надійшла 08.10.2010

УДК 332.72:338.12

Т. О. БІЛОБРОВА

Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі»

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО ОБҐРУНТУВАННЯ СУЧАСНИХ ПРОЯВІВ ЦИКЛІЧНОГО РОЗВИТКУ НА РИНКУ НЕРУХОМОСТІ

У статті сформульована та охарактеризована теоретична основа обґрунтування циклічності розвитку ринків нерухомості, яка спирається на неокласичне, неокейнсіанське та інституціональне пояснення циклічності економічного розвитку.

The theoretical fundamentals for housing market cyclic recurrence ground were formulated and substantiated; it relies on neoclassical, neokeynesian and institutional explanation of economic development cyclicity.

Ключові слова: економічна циклічність, інституціоналізм, неокейнсіанство, неокласика, ринок нерухомості.

Вступ

Визначаючи теоретичні основи функціонування ринку нерухомості, необхідно зазначити, що в сучасних наукових дослідженнях переважає апелювання до трьох визначальних концепцій: монетарна теорія економічних циклів, теорія реальних бізнес-циклів і нова кейнсіанська теорія. Подібну тенденцію у виборі теоретичного підґрунтя для новітніх дослідницьких спрямувань відзначають й інші науковці (наприклад, В. Сацик [1]).

Виходячи зі специфіки дослідження, з погляду на характерні особливості ринку нерухомості, а також враховуючи поставлені завдання, ми вважаємо за доцільне у подальших наукових пошуках спиратись на неокласичне, неокейнсіанське та інституціональне пояснення циклів. Вважаємо також, що у певному поєднанні ці теорії здатні забезпечити теоретико-методологічний інструментарій для визначення підходів до регулювання ринків нерухомості в умовах циклічних коливань. Варто відзначити, що актуальними у цьому контексті є також інші теоретичні підходи, які в різній мірі припускають необхідність державного регулювання – умова, без якої у наш час неможлива стабілізація ринку нерухомості та ефективне управління ним за циклічних коливань взагалі та зокрема під час криз.

Аналіз останніх досліджень даної проблеми свідчить про те, що вона вже давно знаходиться в центрі уваги повідних науковців, які вивчали циклічність економічного розвитку в різних аспектах. Теоретичним дослідженням сутності циклічності економічного розвитку, його причин та основних проявів у різні часи займалися Р. Лукас, У. Мітчелл, В. Геєць, М. Кондратьєв, М. Туган-Барановський, Й. Шумпетер, А. Гальчинський, Дж. Кейнс, А. Бернс, С. Мочерний, В. Іноземцев, С. Глазьєв, Е. Хансен, К. Маркс, С. Кузнець, Дж. Стігліц, Х. Мінські, Н. Рубіні. Значний внесок у розробку теоретичних підходів до вивчення циклічності ринку нерухомості здійснили Л. Возна, Е. Акоюнц, Г. Стернік, Р. Лочмеле, Є. Покопцева, М. Терронес, Н. Жіранд, Й. Соренсен, Б. Рено, В. Шевчук.

Циклічність економічного розвитку в цілому на сьогодні є ґрунтовно вивченою, проте особливості її реалізації на ринку нерухомості є малодослідженим аспектом наукової проблеми. На це і було направлено дане дослідження.

Постановка завдання

Метою статті є визначення концептуальних підходів до обґрунтування сучасних проявів циклічного розвитку на ринку нерухомості. Для досягнення вищезазначеної мети були поставлені наступні завдання: вивчити існуючі теоретичні концепції обґрунтування циклічності економічного розвитку; проаналізувати їх сутність та особливості; сформулювати теоретичну основу обґрунтування циклічності розвитку ринків нерухомості на основі поєднання окремих положень концепцій; охарактеризувати причини та прояв циклічних коливань на ринку нерухомості відповідно до основних положень концепцій циклічності.

Результати дослідження

Остаточне визначення наших підходів щодо застосування теоретичного підґрунтя для з'ясування сутності циклічності засновується на наступних засадах:

1. Циклічність є явищем складної внутрішньої природи; має численні прояви, які змінюються відповідно до конкретних умов та причин її (циклічності) формування; складається з фаз, які послідовно чергуються і можуть видозмінюватись залежно від передумов, що склалися в країні та особливостей регулювання циклічності;

2. Циклічність, якщо її розглядати як процес, підпадає під дію численних факторів. Їх склад та